

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

KHAMLA XAYAPHOUM

**HOẠT ĐỘNG KINH TẾ, VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG
NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH XIÊNG KHOẢNG (LÀO)
TỪ NĂM 1986 ĐẾN NĂM 2017**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

KHAMLA XAYAPHOUM

**HOẠT ĐỘNG KINH TẾ, VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG
NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH XIÊNG KHOẢNG (LÀO)
TỪ NĂM 1986 ĐẾN NĂM 2017**

Ngành: LỊCH SỬ VIỆT NAM

Mã số: 8.22 90 13

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. KIM NGỌC THU TRANG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu: *“Hoạt động kinh tế, văn hóa của cộng đồng người Việt Nam tại tỉnh Xiêng Khoảng (Lào) từ năm 1986 đến năm 2017”* dưới sự hướng dẫn của **TS. Kim Ngọc Thu Trang** là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực chưa được công bố.

Thái Nguyên, ngày .....tháng .....năm 2019

Tác giả luận văn

KHAMLA XAYAPHOUM

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới người hướng dẫn khoa học - **TS. Kim Ngọc Thu Trang** đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Tôi xin cảm ơn trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên và sự giúp đỡ của các thầy cô giáo khoa Lịch Sử. Chân thành cảm ơn cán bộ Thư viện Viện nghiên cứu Đông Nam Á. Xin cảm ơn Thư viện Quốc gia Lào, Hội người Việt Nam tại tỉnh Xiêng Khoảng.

Lời cảm ơn cuối cùng, tôi xin gửi tới bạn bè ở Việt Nam, đồng nghiệp nơi tôi công tác và gia đình đã cố vũ, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày .....tháng ..... năm 2019

Tác giả luận văn

KHAM LA XAYAPHOUM

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các bảng.....	iv
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Đối tượng, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	5
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	5
5. Đóng góp của luận văn	6
6. Bố cục luận văn	6
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ TỈNH XIÊNG KHOẢNG (LÀO) VÀ QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT NAM TẠI LÀO	8
1.1. Khái quát về tỉnh Xiêng Khoảng.....	8
1.1.1. Lịch sử	8
1.1.2. Vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên.....	9
1.1.2. Các thành phần dân tộc và đơn vị hành chính.....	11
1.2. Quá trình người Việt đến Lào và định cư tại tỉnh Xiêng Khoảng	11
1.2.1. Thời kỳ phong kiến nhà Nguyễn	12
1.2.2. Thời kỳ Pháp thuộc.....	13
1.2.3. Thời kỳ chiến tranh chống Mỹ	15
1.2.4. Thời kỳ sau giải phóng và phát triển kinh tế	16
1.3. Chính sách của chính phủ Lào đối với cộng đồng người Việt	18
Tiểu kết chương 1	23
Chương 2: HOẠT ĐỘNG KINH TẾ CỦA CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH XIÊNG KHOẢNG TỪ NĂM 1986 ĐẾN NĂM 2017	24

2.1. Nông nghiệp và thủ công nghiệp.....	24
2.1.1. Nông nghiệp	24
2.1.2. Thủ công nghiệp	27
2.2. Công thương nghiệp và dịch vụ	27
2.2.1. Công nghiệp.....	27
2.2.2. Thương nghiệp.....	28
2.2.3. Dịch vụ.....	32
2.3. Những đóng góp về kinh tế của cộng đồng người Việt Nam ở tỉnh Xiêng Khoảng.....	35
Tiểu kết chương 2	37
Chương 3: ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH XIÊNG KHOẢNG TỪ NĂM 1986 ĐẾN NĂM 2017	39
3.1. Văn hóa vật chất	39
3.1.1. Ẩm thực	39
3.1.2. Trang phục.....	43
3.1.3. Nhà ở.....	45
3.1.4. Phương tiện đi lại, vận chuyển	46
3.2. Văn hóa tinh thần.....	47
3.2.1. Giáo dục bảo tồn bản sắc ngôn ngữ Việt.....	47
3.2.2. Tôn giáo, tín ngưỡng	50
3.2.3. Hôn nhân và gia đình.....	53
3.2.4. Tang ma	58
3.2.5. Phong tục lễ tết trong năm.....	63
Tiểu kết chương 3	65
KẾT LUẬN.....	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	68
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Thống kê số người Việt Nam tại tỉnh Xiêng Khoảng (2013-2017)..	17
Bảng 2.1. Thống kê cửa hàng buôn bán lớn ở tỉnh Xiêng Khoảng năm 2017.....	30
Bảng 2.2. Thống kê cửa hàng buôn bán trung bình ở tỉnh Xiêng Khoảng năm 2017.....	31
Bảng 2.3. Số lượng người Việt và cơ cấu nghề nghiệp tại tỉnh Xiêng Khoảng	34
Bảng 3.1. Thống kê sinh viên Việt Nam đã và đang học tập tại trường Cao đẳng Sư phạm Khăng Kháy.....	49

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Lào là một quốc gia nằm ở khu vực Đông Nam Á, có lịch sử và văn hóa lâu đời, có nhiều dân tộc với những đặc trưng văn hóa riêng biệt. Việt Nam - Lào là hai nước láng giềng anh em gần gũi, có mối quan hệ chặt chẽ nhiều mặt trong quá khứ cũng như trong hiện tại, có nhiều nét tương đồng về văn hóa, con người và thiên nhiên.

Trong tiến trình phát triển lịch sử, một bộ phận người Việt Nam đã di cư tới Lào làm ăn, sinh sống. Sự thân thiết, tính cởi mở của người Lào đã tạo điều kiện cho bộ phận cư dân người Việt hội nhập và trở thành một bộ phận của xã hội Lào. Cùng với người Lào, người Việt đã đóng góp nhiều mặt cho sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước Lào. Đồng thời, họ cũng đóng vai trò quan trọng, là cầu nối thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị Việt - Lào ngày càng tốt đẹp. Mối quan hệ đó đã được thể hiện trong vần thơ của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *“Việt - Lào hai nước chúng ta. Tình sâu hơn nước Hồng Hà, Cửu Long”*. Chủ tịch Lào Kaysone Phomvihane cũng đã từng nói: *“Trong lịch sử cách mạng thế giới đã có nhiều tấm gương sáng chói về tinh thần quốc tế vô sản nhưng chưa ở đâu và chưa bao giờ có sự đoàn kết liên minh chiến đấu đặc biệt lâu dài và toàn diện như vậy”*[9, tr.1].

Năm 1975, cuộc kháng chiến chống Mỹ anh dũng của nhân dân Việt Nam và Lào giành thắng lợi trọn vẹn. Hai nước bước vào thời kỳ xây dựng và phát triển đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Phù hợp với xu thế quốc tế hóa, toàn cầu hóa hiện nay, cùng với quá trình phát triển kinh tế - xã hội, Lào thực hiện chính sách mở rộng hợp tác quốc tế, tạo điều kiện cho nước ngoài vào đầu tư tại Lào. Trong bối cảnh đó, Lào đã nhận được sự ủng hộ và giúp đỡ từ Việt Nam. Người Việt đến Lào, làm ăn và sinh sống bằng nhiều nghề khác nhau từ Bắc Lào đến Nam Lào. Có thể nói rằng, người Việt có mặt, sinh sống và làm ăn ở hầu hết các tỉnh của Lào.

Xiêng Khoảng là một tỉnh nằm ở Đông Bắc của Lào và là nơi có khá đông người Việt Nam làm ăn, sinh sống. Trong quá trình cộng cư ở Lào, người Việt đã tạo nên một cộng đồng với hoạt động kinh tế - văn hóa mang những nét đặc trưng riêng.

Hiện nay, những nghiên cứu trong giới khoa học về Lào chủ yếu quan tâm đến lịch sử đấu tranh giành độc lập dân tộc hoặc mối quan hệ Việt - Lào trong lịch sử, những nghiên cứu về hoạt động kinh tế - văn hóa của người Việt tại Lào và giao thoa văn hóa Việt - Lào nói chung, ở tỉnh Xiêng Khoảng nói riêng còn ít được quan tâm nghiên cứu. Vì vậy, việc nghiên cứu về hoạt động kinh tế, văn hóa của cộng đồng người Việt Nam tại tỉnh Xiêng Khoảng (Lào) từ năm 1986 đến năm 2017 không chỉ làm rõ về quá trình di cư và hình thành cộng đồng người Việt ở Xiêng Khoảng (Lào) mà quan trọng hơn là đi sâu nghiên cứu về hoạt động, văn hóa của người Việt Nam tại đây góp phần làm rõ sự giao thoa văn hóa Việt - Lào, từ đó rút ra những bài học kinh nghiệm mang tính chất tham khảo nhằm thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị hợp tác Việt - Lào ngày càng phát triển.

Những vấn đề đặt ra trên đây là cơ sở để tác giả chọn ***“Hoạt động kinh tế, văn hóa của cộng đồng người Việt Nam tại tỉnh Xiêng Khoảng (Lào) từ năm 1986 đến năm 2017”*** làm đề tài luận văn thạc sĩ của mình với hi vọng sẽ góp phần làm sáng tỏ những vấn đề đặt ra ở trên.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Vấn đề người Việt và hoạt động kinh tế, văn hóa của người Việt Nam tại Lào đã được đề cập trong một số công trình nghiên cứu.

2.1. Các tác giả Việt Nam

Các nhà khoa học Việt Nam đã có những công trình nghiên cứu về Lào trên nhiều phương diện. Tuy nhiên, số lượng các công trình nói chung chưa nhiều và cho đến nay chưa có một công trình chuyên khảo nào về hoạt động kinh tế,

văn hóa của cộng đồng người Việt Nam tại tỉnh Xiêng Khoảng (Lào) từ năm 1986 đến năm 2017.

Công trình “*Về lịch sử - văn hóa ba nước Đông Dương*” của Viện nghiên cứu Đông Nam Á xuất bản năm 1983 đã khái quát bức tranh về lịch sử, văn hóa của ba nước Việt Nam, Lào và Campuchia; Những điểm tương đồng và khác biệt về văn hóa giữa ba nước. Công trình là một tài liệu tổng quát khi nghiên cứu về lịch sử, văn hóa ba nước Đông Dương.

Cuốn “*Người Việt ở Thái Lan - Campuchia - Lào*” do PGS.TS Nguyễn Quốc Lộ chủ biên, Nhà xuất bản Văn nghệ Thành phố Hồ Chí Minh xuất bản năm 2006 đã trình bày một cách khái quát về sự xuất hiện của người Việt tại Thái Lan, Campuchia và Lào qua các thời kỳ lịch sử, những đóng góp thiết thực của Việt kiều trong quá trình đấu tranh giành độc lập dân tộc và trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ cứu nước. Đồng thời, tác giả còn đề cập đến các hoạt động kinh tế và việc giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

Cuốn sách “*Vai trò của cộng đồng người Việt ở Lào trong mối quan hệ Việt Nam - Lào*” của tác giả Phạm Đức Thành được Nhà xuất bản Khoa học Xã hội xuất bản năm 2008 đã trình bày về quá trình nhập cư của người Việt vào Lào trong quá khứ và vai trò của Việt kiều với mối quan hệ Việt - Lào.

Trong cuốn “*Di cư và chuyển đổi lối sống - Trường hợp cộng đồng người Việt tại Lào*” được Nhà xuất bản Thế giới xuất bản năm 2008, tác giả Nguyễn Duy Thiệu đã đi sâu nghiên cứu về quá trình di cư của người Việt đến Lào trong quá khứ, sự thay đổi trong quá trình cộng cư và lối sống hòa đồng của người Việt tại Lào. Đồng thời, nêu lên các chủ trương, đường lối chính sách của chính phủ Lào đối với người Việt, từ đó, rút ra những nhận xét khái quát của tác giả về cộng đồng người Việt tại Lào.

Liên quan đến đề tài luận văn nghiên cứu còn các bài báo viết về người Việt đăng trên các tạp chí chuyên ngành trong nước như: “*Cộng đồng người Việt ở*